

~~G. 1124~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.

V-37

SIGNAT. MDCCCXIII.

IN NOMINE JESU,
SPECIMEN ACADEMICUM,
DE
VIRTUTE HEROICA,

In celeberrima Philurea,

Indultu & Autoritate

Ampliff. Facultatis Philosophicæ,

PRÆSES

M. GEORGIUS LANI, Hung.

Exul Christi, ex Captivitate

Papistica liberatus

RESPONDENTE

TOBIA Schmidt / Stolbergâ-Misnico,

SS. Theol. Cultore.

*Publicæ Philosophorum Censuræ
subjicit,*

Anno Æræ Christianæ

M. DC. LXXVI.

die 23. Mensis Septembris.

LIPSIÆ,

Typis JOHANNIS WILHELMI KRÜGERI.

habs III. 27.65

Redivivis
HUNGARIÆ MARTYRIBUS,
Dei munere ex magna tribulatione (a) Triremium
Neapolitanarum in Terram Viventium (β)
redeuntibus.

VIRIS

*Reverendâ Dignitate, laudandâ Pietate, admirandâ
Constantiâ & stupendâ Patientiâ Clarissimis*
DN. DN. DN.

SAMUELI NIKLETIO, Uybanensis,
NICOLAO LEPORINI, Poitariensis,
BALTHAZARI NIKLETIO, Strihoviensis,
STEPHANO SEDENI, Dorgiciensis,
NICOLAO BUGAN, Gemericiensis,
TOBIÆ MASNITIO, Illaviensis,
Ecclesiarum Evangelicarum
Pastoribus.

M. THOMÆ Steller / Neosoliensis Gymnasii Con-R.
JOHANNI SIMONIDI, Brisnensis Scholæ Rectori.

Omnibus CHRISTI JESU Affeclis fidelissimis,
Suis antihac Sympalæstritis zelosissimis Synathleticis
invictissimis,

Hoc ἀσκημα Academicum
Cum voto omnigenæ Beatitudinis
publico pegmate

In

Debitæ observantiæ *ἑμπνευστικῶς*
Optatæ aggratulationis *μνημειῶν*
Miserandæ deniq; fortis *σωτηριῶν*

gratulabundis consecræ
PRÆSES.

(a) Apoc. 7.14.

(β) Psal. 116.9.

Προίμιον.

Agnum illud Affricæ decus atq;
illuttrissimū Ecclesiæ Catholicæ luminare
S. Augustinus varias virtutum species peni-
tione mentis indagine ruminans hoc ver-
borum ambitu easdem in Epistola ad Ma-
cedonium comprehendit, inqviens: *In hac
vita virtus non est, nisi diligere, quod diligen-
dum est, id diligere, Prudentia est, nullis inde averti molestiis, Fortitu-
do est, nullis illecebris, Temperantia est, nullâ superbiâ, Justitia est.*
Quibus verbis augustissimus Patrum innuit omnes virtutes non
secus ac quodam glutino coagmentatas ita sibi cohære, ut
qui unâ destituitur, omnibus careat, qui verò unam possidet,
omnium possessor esse credatur, ad eundem ferè modum, quo
Megalander Lutherus fidem unam copulativam appellare solitus,
omnes Fidei articulos velut in catena annulos cohære dixit, ita ut
facta unius solutione totam compagem protinus dissolvi necessum fuerit.
In Confes. Min. Tom. 8. Ien. Germ. Quare omnes homines
summâ ope niti, decet in semel proposito virtutum stadio
ἀπαύτως currere, quo earundem ἀκμήν faustis auspiciis tan-
dem attingant.

*Quisquis enim duros casus virtutis amore
Vicerit, ille sibi laudemq; decusq; parabit.*

*At qui desidiam, luxumq; sequetur inertem,
Dum fugit oppositos incautâ mente labores,
Turpis inopsq; simul miserabile transiget ævum.*

Suffragante Virgilo de Litera Pythagoræ. Agedum operæ
pretium facturi *Naturam virtutis Heroicæ* altiùs impræsentiarum
σύνθεσεν. Sit igitur

SECTIO I.

Θετική.

Thesis I.

Datur virtus Heroica.

Εκθεσις.

§. 1. Ne nobis occinatur illud Aristenæt. ex lib. i. Epist. 28. πρὸς κενὴν ψάλλεις primum nobis studium & cura sit oportet, hujus virtutis, quam sumus contemplaturi, *Existentiam* evincere. Dari autem virtutem Heroicam probat I. *Virtutis graduum inaequalitas*. Sunt enim quaedam ex illis inferioris conditionis, quæ nomine *Semivirtutum* gaudent, ut sunt *Continentia & Tolerantia*; quaedam mediocris dignitatis, quæ *Virtutes Speciales* seu *Perfecta* appellantur ex. gr. *Fortitudo*, *Temperantia*, *Justitia* &c. quidni igitur detur, quæ summum teneat virtutum fastigium? vid. Piccol. grad. 3. c. 1. Quos virtutum gradus egregiè adumbravit *Sagittarius* Exerc. Eth. exot. 16. hoc simili: *Infra mediocris virtutis qui consistunt conditionem, erunt Baccalaurei, in communi mediocritate, qui sunt constituti Magistri aut Licentiati In summitate verò & Heroica eminentia, qui jam fulgent, erunt Doctores. Imò lumina mundi, quoniam splendore totus ille illuminetur & ipsi solo Jove sint minores. Hec ille.*

§. 2. Prob. 2. *Exemplorum pluralitas*, quæ historiarum suppeditant annales. Multa persequi non est animus. Contemplare autem ex Sacro Codice *Abrahami & Salomonis Prudentiam*, *Mosis constantiam*, *Davidis*, *Josuae & Simsonis Fortitudinem*, *Joh. Baptistæ Temperantiam*, *Josephi & Susannæ Castitatem*. In profanis historiarum monumentis mirare fortitudinem *Alexandri M. Horatii Coclitis*, *Mutii Scaevole*, *Tercentorum sex Fabiorum*, *M. Attilii Reguli* &c. *Scipionis Africani & Maximiliani Imperatoris temperantiam*, liberalitatem *Ptolomæi Philadelphi*, *Cyrimanimitatem*, *Socratis modestiam*, *Justitiam Aristidis*, *Comitatem Trajani*. &c. Ex nostro seculo intueri *Megalandrum Lutherum*, *Gustavum Adolphum Regem Sveciæ*, & quos ex amplissima Venetorum Republ. semper virgine cumulativè ut oculatus testis producit Piccol. c. ii. p. 546.

§. 6. Pro-

§. 3. Probat 3. *Philosophi Autoritas*. Ille enim hujus virtutis
disertissime meminit lib. 7. Eth. c. 1. dum eam ἡν ὑπερ ἡμᾶς ἀρε-
τὴν ἡρωικὴν ἴσα καὶ θεῶν appellavit.

Thesis II.

Virtus Heroica est excellentissimus animi
habitus, quibusdam hominibus divinitus
concessus, ad expediendum ea, quæ vi-
ribus humanis expediri nequeunt, Eccle-
siæ & Reipublicæ bono.

Ex Θεσις.

§. 1. Cum absq; definitionibus disputare nihil aliud sit, quam
sine fundamentis edificare, inquit Tullio lib. 1. Offic. & 2. de
finib. operæ pretium esse duximus, mox in limine hujus tra-
ctationis telam à definitione auspicari. In hac autem expo-
sitâ *Onomatologia* progrediemur post ad *Pragmatologiam*. Virtutis
vocabulum non à *Vi* dicitur, uti Durando placet, nulla enim
vis seu violentia in virtute est, sed à *Viro*, quem maxime Virtus
debet. Cic. lib. 1. Tuscul. quæst. Vox autem ἡρωικὴ derivatur
ἀπὸ ἡρώου h. e. ab amore vehementi & ardente virtutis ac
veritatis, (alias etymologias, quas congeffit Piccolomineus &
ex eo Sagittarius, studio præterimus) quia per hunc *amorem* He-
ros Deo quasi similis redditur, quatenus præclaras & genero-
sas actiones supra communem hominis conditionem ex se
edit. Unde erroneam esse Poetarum rationem pronunciamus,
quæ *Heroes*, carminibus heroicis à se decantatos, ex amore
Deorum & hominum oriri fabulati sunt, id quod & *Platonis* pla-
cuit, si Franc. Vales. c. 8. de sacr. Phil. adhibenda fides, qui
ex *Dæmonum* seu geniorum & hominum commixtione Hero-
as ortos delirarunt, quod phantasma ad nauseam usque de-
nuò recoxit *Francis. Georg.* tom. 1. probl. 54. & tom. 6. probl. 330.
331. Oscè scribens; *Dæmones esse corporeos, habere proprium semen,*
posse concumbere, generare. Cujus quisquiliis breviter opponi-
mus illud: τὸ πνεῦμα σὰρκα καὶ ὅσα ἐν ἑαυτῷ. Luc. 24. 39. Gene-
rare igitur nequit.

A 3

§. 2. Vox

§. 2. Vox Herois est ambigua. Sumitur enim (α) vel Theologicè vel Philosophicè. Priori modo sūpta qvatenus à Deo singulari gratia & dono infunditur nec humanis comparatur actionibus, prædicatur de iis, qui eminentiâ & splendore *Virtutum Theologicarum*, ut sunt: vera Dei dilectio, fides, spes, charitas, patientia, constantia &c. communem hominis conditionem superant, ad quorum catalogum referuntur *Martyres*, qui in palæstra spirituali cum Sathana cæterisque hostibus animam petentibus super cœlestis doctrinæ veritate & divinæ voluntatis observatione ad sanguinem usq; dimicantes (Ebr. 12. 4.) à suo proposito ne latum ungvem se dimoveri patiuntur. Quales erant olim *fratres Maccabæi*, *S. Stephanus*, *Apostoli*, *S. Laurentius* & *Athanasius*, qui licet morte violentâ non fuerit sublatus vere tamen Martyr à Theologis dici meruit ob animi sui in persecutionibus Constantiam. *Martyres* enim sunt, definiente Mycrælio Synt. Hist. lib. 2. Sect. 1. *qui tormentorum sevitiarum sive morte sive CONFSSIONIS CONSTANTIA superarunt.* Quando Philosophicè sumitur, rursus consideratur (β) vel Generaliter, qvatenus cuivis in aliqua re vel leviter etiam excellenti attribuitur, ex. gr. viro bono aut Domino, unde Horatius in art. Poët. *Davvane loqvatur an heros? it. Quicumq; abbibebitur heros.* vel *Speciatim*, adeoq; *Ethicè*, qvat. prædicatur de iis, qui virtutum actionibus supra humanam conditionem industriam & Vires positis præditi alios in sui admirationem rapiunt, quæ significatio propriissima est hujus loci. Et hoc modo sumpta Virtus heroica rursus (γ) vel est *Intellectualis*, quæ reperitur in excellenter doctis & sapientibus, præsertim verò disciplinarum inventoribus; vel deniq; *Moralis*, cujus exempla apud Plutarchum innumera reperies.

§. 3. Genus hujus virtutis est excellentissim⁹ animi habit⁹, quod & ipse Aristoteles non abnuitt lib. 7. Eth. c. 1. cum eandē appellat *θείαν καὶ ἡμώτερον τῆς αἰσθητικῆς ὑπερβολήν.* Quæ præditi *θείου ἀνδρες* appellari solent. *Forma seu differentia specifica* sumitur à causis, *Efficiente*, *Materia* & *Fine*. Efficiens est DEUS, quod sic intellectum volumus, non quasi omnia excludantur humana eam acqvirendi media (famulantur enim huic virtuti quam
maxi-

maximè 1. *Commoda Parentum generatio & institutio.* 2. *optimum natura temperamentum,* 3. *vehementissimus ad summa impetus,* 4. *flagrantissimus honesti amor & Zelus.* 5. *Exercitatio,* 6. *Cum bonis conversatio & deniq;* 7. *amplissima fortune munera*) aliàs Virtus Moralis non esset, sed quia communibus virtutum requisitis accedit singularis afflatus, instinctus ductusq; divinus. Nam Heroes ea efficiunt, quæ nullus communi virtute præstat aut præstare unquam potest.

§. 4. Hinc tres partes Essentiales Virtutis Heroicæ vulgò statuuntur (α) *Impetus extraordinarius seu raptus divinus* ad magni momenti rem magno animo conficiendam. (β) *Constantia summa* & (γ) *Felicitas incredibilis*, quæ tria Julius Cæsar sic effatus est: *Veni, vidi, vici.* Impetus hicce est vocatio divina, seu singulare, Donum Dei, quemadmodum *Lutherus* tali fuit impetu præditus, quando suscepit reformationem religionis. *Constantia* est, quâ heroes sic à Deo confirmantur in suo proposito, ut nullis minis, machinis, tormentis & procellis à suo cursu dimoveri se patiantur, omnia terriculamenta pro brutis fulminibus reputantes illudq; animo revolventes: *Fulgura ex pelui non metuo.* Hanc constantiam sequitur *admirabilis felicitas*, quâ præter omnem hominum spem è maximis difficultatibus fortissimè elutantur Heroes metamq; felicissimè attingunt. Quocirca non sufficit *magna moliri.* Hoc enim temerarius & audax facere potest. Sed oportet, ut eventus respondeat conatui. Hinc rectè dicitur: *Herculis coturnos non posse aptari infanti & Herculeos labores, Herculis clypeum, Herculis deniq; columnas requirere non nisi Herculem.* Quò enim bonum quoddam est excellentius, eò & inventurarius, id quod suo in *Aureo Ramo* depingunt Poëtæ, vid. *Virgil. 6. Æneid. Signa Heroica natura Physica* quænam sint, consule *Alstedium* in *Encyclop. lib. 6. phys. part. 6. c. 15. p. 651.*

§. 5. *Materia* hujus virtutis ut & aliarum nonnisi solo intellectu percipi potest & investigari. Est autem illa vel *Objecti* vel *Subjecti.* Illa est vel *communis* ut *affectus*, vel *propria*, scilicet omne reliquarum virtutum *objectum* sed *excellentius.* Hæc est *appetitus animi sensitivus*, cujus perturbationes modo quodam heroico

heroico moderatur. *Soli* autem homini hæc virtus competit, non *Brutis*, licet vestigia ejusdem, imprimis animositatis in iisdem etiam nonnulla conspiciere est, quæ tamen Virtutis nomen, minimè merentur, nedum heroicæ. Neq̃ etiam *Angelis*, quorum uti essentia, sic & operationes hæc humana, quamvis præclara & magna facinora, tantis superant parasangis, ut easdem nostræ rationis decempedâ in artibus hisce metiri nec possimus, nec debeamus.

§. 6. Non sine causa verò particula *αφορισμῶν* *Quibusdam*, definitioni huic inserta est. Ea enim innuitur Deum certis duntaxat temporum intervallis heroica excitare ingenia, quibus quædam infert vehementiores, acriores & alacriores, ipsisq̃ oportunitates, successus, & felices exitus concedit & largitur, quoties scilicet ipsi visum sive hominum mores reformari, sive magnam Rerū publicarum fieri catastrophem. Exemplo sint *Moses*, *Josua* & *Samsor* reformatores Israelis, *Cyrus* liberator Judæorum, *Alexander M.* reformator luxus Persici, *Julius Cæsar* autor Monarchiæ quartæ, *Constantinus M.* primus orthodoxæ Religionis defensor, *Carolus M.* Germaniæ reformator. Hinc rectè *Alstedius* l. cit. *Virtus heroica*, inquit, interdum est *stabellum*, interdum *flagellum Dei*. Heroes enim virtute sua bonos juvare, malis autem nocere eosq̃ impedire solent. Sic *Atila* Rex Hunnorum veniens è pugna Catalaunica everfusus reliquas Galliæ urbes interrogatus à *D. Lupo Trojæ* antistite: *Quisnam is esset, qui tot Regibus devictis cuncta vi sibi subderet?* *Ego*, inquebat, *sum Rex Hunnorum flagellum Dei*. *N. Olaus* c. 9. in *Atila*. At *Cyrus* fuit nutritius Ecclesiæ pius, felix & augustus.

§. 7. Ex dictis jam constat, quinam sit *Finis* hujus virtutis. Summus equidem & primarius est *Gloria Dei*; Intermedius a. est *Ecclesiæ & Reipublicæ salus*. Dices virtutes heroicas *Ethnicorū* hoc fine defuitas fuisse, eò quod *Ethnici* suam propriam gloriam & laudem quæsierint. E. Resp. 1. Error hominum non tollit rei substantiam. 2. Contrarium apparet allatis Exemplis *Atilæ* & *Cyri*, de quo posteriore hæc facer habet codex: *Sic ait Jehova uncto suo Cyro, cujus confirmaturus sum dexteram ad sternendum coram eo gentes &c.* Item: *Edicturus sum Cyro, pastori meo, ut omnem delectationem meam perficiat*, *Es. 44. 45.*

Thef.

Thesis III.

Virtus Heroica habet sua Extrema partim in Excessu,
ut Feritas seu Bestialitas, partim in Defectu, quod
est Ignavia.

Εκθεσις.

§. 1. *Feritas* est summum vitium, quo homo summâ ac nefandâ vitiorum turpitudine in belluam fere degenerat. *Ignavia* est summum vitium, quo homo ab honesta actione plane abhorret. *Distinguendum* autem hic est inter *Feritatem* moralem seu affectatam, accersitam ac culpabilem, quæ alias *Conscientia de dolentia* secundum omnia vitiorum genera audit; & *Feritatem Miserabilem*, quæ est morbus ex læsione & corruptione temperamenti profectus, qualis est *phreneticorum* ac aliorum *melancholicorum*, qui absurdas imaginationes & phantasias sibi fingere solent, utpote dum aliqui *cæli ruinam* metuunt & ideo fugam meditantur, Cæl. lib. 17. lect. ant. c. 2. quidam in *figulinum vas* se transmutatos putant, Gail. 2. de loc. aff. quidam in *Lupos, cucullos, gallos* se conversos arbitrantur, quemadmodum varias istiusmodi phantasias recenset Joseph. Quercetan. in diatrib. polyhist. S. 1. c. 9. Quo pertinet etiam *λυκανθρωπία*, quæ est exuberantia atræ bilis, ejusmodi phantasmata ciens, quæ de re consule Wier. de præstig. dæmon. 1. 3. c. 10. & Camerarium cent. 1. c. 72. ut & Gregor. Horstium hanc materiam ex professo tractantem lib. 2. nobil. exerc. 9. q. 9. & qui primo loco ponendus erat, Excell. nostrum Dn. Thomafium in peculiari dissertat. de Transformatione Hominum in bruta. Non hæc posterior, sed prior hîc in *διδοσκῆσι* cadit, quatenus est exuberantia & eminentia vitii moralis. Hujus furfuris erant olim *Absolon, Nero, Caligula* & *Hatto Episcopus Moguntinus*, qui tempore famis exortæ multos mendicos horreo inclusos crudeliter combussit, eorum ejulatum voci murium æquiparans, sed qui à tergo suam mox sensit Nemefin. Tertio enim pontificatus sui anno murium turba tantis eum afficiebat molestiis, ut nusquam ei tutus daretur locus, quantumvis munitus. Turrim denique in ipso Rheni flumine extruxit, ibi se liberum fore sperans. At bestiolæ illæ transnatando Rhe-

B num

num (mirabile dictu) turrim conscenderunt, ipsumque Episcopum suis moribus enecuerunt, ejus quoque nomen parietibus & chartis inscriptum divinâ ultione abradentes, referente Honorio in Floribus & Tribemio de rebus Hirsangienfium. Multis hæc quidem fabulosa habentur, at turris illa, cui à muribus nomen est, in hunc usque diem in Rheni flumine conspicitur ac de tanta Episcopi immanitate testimonium perhibet. Ejusmodi feritatis exempla conspectiora fuere etiam Gigantes, Titanes & Cyclopes, unde illæ phrasæ extiterunt: Gigantizare, Gigantum pugna, Gigantum arrogantia, Titanicum tueri, id est tragicum, Titanicus aspectus, Cyclopica musica, Cyclopica vita, Cyclopicum monstrum, Cyclopium more, Cyclopius obtutus, Cyclopium donum, cyclops excacatus. &c.

§. 2. Alterum hujus virtutis extremum à plerisque Philosophis præteritur, fortè eâ de causâ quia est rarissimû & non nisi in stupidos atque insensatos cadit. Unicò exemplo eam delineabimus. Narrant quippe Historici in Ælio Hadriano Cæsare tantum ingenii vigorem atque memoriæ enituisse, ut uno temporis articulo, scribere, dictare, audire & cum amicis conferre potuerit, quem cum Poetarû quidam ignavus his versibus pupugisset: Ego nolo Cæsar esse, Ambulare per Britannos, Scythicas pati pruinas; Is cynicam ejus simulationem deridens animo heroico ἀυτῷ φωβῆι respondit: Ego nolo Florus esse, Ambulare per tabernas, Latitare per popinas, Culices pati rotundos. Sentiebat quippe optimus Imperator, honestas occupationes turpi otio atque ignaviæ præferendas esse, à templo Virtutis ad templum Honoris viam esse stratum. Unde Poëta:

Quisquis apes undasque timet, spinasque, roseri
Non mel, non pisces, non feret ille rosas.

Thesis IV.

Ἡρώων τέκνα πῆματα.
Εκθεσις.

§. 1. Græcorum hoc olim erat proverbium, quod Latini sic interpretantur: Heroum filii noxæ. Id autem non ἀπλῶς & universaliter, sed solum συμβεβηκῶς & particulariter accipiendum esse, docet nos Poëta Horatius, dum sic canit: Fortes creantur fortibus ac bonis. Est in Juvencis est in equis Patrum Virtus, nec imbecillè feroces

feroces Progenerant aquila columbam. Contrarium etiam demon-
strant exempla *Deiorum, Fabiorum, Scipionum, Pisonum &c.* in qui-
bus virtus Majorum velut jure hæreditario in Posteris quoque
propagata est. Sic cernimus hodiernum in multis clarissimis &
spectatissimis *Familiis* heroica Parentum ingenia in furculis elu-
cescere suis.

§. 2. *Accidit autem plerumque ut Filii à suis degenerent Pa-*
rentibus juxta illud Homeri Odys. 5. Æquat rara patrem soboles,
sed plurimi ab illis Degenerant, pauci superant probitate Parentes. Sic
filios *Jacobi, Davidis, Salomonis &c.* longè à tramite institutorum
Parentum deflexisse, quis ignorat? Causas hujus rei varias variè
afferunt. Nos missis verborum ambagibus id ipsum imprimis
prave Parentum educationi ex nimia *Φιλοσοφία* promananti (ju-
xta illud: *Blanda Patrum segnes facit indulgentia natos*) & divitiarum
atque opum multitudini adscribimus. Fit enim plerumque, ut Hero-
um & Magnatum liberi autoritate & divitiis ad omnis gene-
ris libidinem & petulantiam abutantur.

Thesis V.

Heroum exitus plerumque sunt funesti.

Εκθεσις.

§. 1. Sæpe infelices & tristes esse *Heroum exitus*, testantur
historiarum pandectæ. Quemadmodum enim ex Galenicorum
suffragio constat, Corpora *εὐέκλινα* seu optimæ constitutionis
semper facilius ad morbos tendere, iisque citius fieri obnoxia,
quam quæ in medio consistentia aliquid extremorum partici-
pant; Sic & Heroës in supremo Jovis, ut ita loquar, residentes
folio folisque impositi curru, quid tandem cum Hebe aut Phaë-
tonte aliud, quam interitum & ruinam expectare poterunt? Hinc
Poëta: *tolluntur in altum, Ut lapsu graviore ruant.* Causam si
queras, est ea partim *intra*, partim *extra Heroem*. In heroe repe-
ritur sæpe (α) *Culpabilis animi elatio* & *præpropera Audacia*, quæ ni-
mium suis confusus viribus prosperoque; in aliis casibus successu
elatus non rarò majora viribus tentat, atque sic extra rectæ rati-
onis orbitam raptus seipsum in miseriarum abyssum præcipitat,
Deo insolentiam & fastum puniente. Unde rectè Horatius Od.

10. *Sæpius ventis agitatur ingens Pinus, & celsæ graviore casu De-*
cidunt turres, feriuntq; summos Fulmina montes.

§. 2. *Altera causa interna (B) est variorum vitiorum sentina,*
quibus sæpe delectatur heros, quia juxta *Platonis* sententiam,
summa ingenia summis plerumq; VITIIS laborant, adeo, ut qui in una
virtute excellit, in alia prorsus succumbat, exemplo *Herculis*, qui
omnium Poëtarum consensu Heros salutatus est ratione For-
titudinis, qui tamen in aliis omnium inventus est pessimus, in-
primis in Incontinentia, unde ortum illud: *Et Hercules sua ser-*
vavit Omphale Vid. *Pindar.* in olymp. od. 2. Quid jam dicam
de *Alexandro M.* qui fortitudine suâ orbem domuit? Eundem
Libido & Ebrietas non secus atq; *Tauri & Dracones* illi *Colchici* de
supremo felicitatis gradu præcipitem dederunt, ut *Curtius & Se-*
neca præter alios memorant. Longum foret commemorare sin-
gulos sive veteris sive recentioris ævi Heroas aliàs ab omnibus
encomiis plusquam *Platonis* commendatos, qui vel à fatuis
umbratilis gloriolæ igniculis decepti, vel aliorum vitiorum pra-
vorumq; affectuum turbinibus abrepti adeoq; nonnisi propriâ
suâ culpa in inexplicabilem ærurnarum labyrinthum incide-
runt, sic ob pudendas animi sui labe iratam experti *Nemefin.*
Plura hujus generis exempla qui desiderat, evolvere potest non
minus elegans quam eruditissimum *Scriptum Theophili Spizelii*, cui
titulum præfixit: *Felix Literatus* &c. ubi non paucos præclaris a-
nimi dotibus pariter ac fortunæ novercantis ludibriis illustres
viros in apricum produxit.

§. 3. *Causa funesti Heroum exitus Externa* est summa Ho-
minum *malevolorum Invidia*, quæ virtutis semper comes est. Hæc
enim *Furiarum* sævissima nullum non interdiu noctuq; movet
lapidem, ut quos in altiore constitutos esse loco cernit, isto quàm
possit citissime dimoveat. Testimoniorum passim abunde est.
Ita *Zoilus* *Homerum* luminibus suis officientem etiam post fata
infestavit. *Pindarus* *Amphimacho*, *Simonides* *Timocreonti*, *Vir-*
gilius *Mævio* atq; *Bavio* exosi fuere. Tales famæ vespillones
Lavernionesque, *Socrates & Anaxagoras* experti sunt, ille *Antio-*
chum Lemnium, hic *Sosibium*, à quorum insidiis haud immu-
nes

nes erant. vid. Diog. Laërt. lib. 2. in vit. Socrat. Quid dicam de *Pollione Asinio*? Is tantum in scelestissimo sui abdominis Coryto adversus nomen Ciceronianum conceperat odium, ut laudes ejus ferre imò audire nequiverit, referente *Quintiliano*. *Boxbarnius* narrat in hist. univ. p. 955. de efferatis *Vallomastigibus*, eos nihil intermisisse eorum, quibus fieret, ut insignis ille artium & literarum amœniorum restaurator vel ad perpetuos carceres damnaretur, vel capitis supplicio libertatem dicendi expiaret. Et certè præsentissimum *Laur. Valla* famæ pariter ac vitæ discrimē incurrisset, nisi fortunatâ ingenii sui promptitudine necnon singulari amicorum (adversus injurias insidiasq; omnes illum masculè defendentium) favore atq; studio antea se præmunivisset. Tàm immodica videlicet est invidis rerum temporalium cupiditas ut semper magis ac magis exstimulentur ad invidendum *alienæ prosperitati*. Nam dicente *Gregorio*, difficile admodum est, ut quis hoc alteri non invideat, quod ipse adipisci exoptat. Hinc Poeta: *Invidus alterius marcescit rebus optimis.*

SECTIO II.

Epist. in.

Questio I.

An Virtus Heroica à Morali differat specie?

§. I. Affirmant Thomistæ *Doctorem suum Angelicum* sequentes in 1. part. secundæ quæst. 54. art. 3. Nos negativam sententiam tuemur his moti rationibus: 1. *Quæ tantum ut magis & minus differunt, ea specie non differunt.* At qui virtus heroica &c. E. Maj. quia *Non variant speciem plusq; minusq; suam* juxta Logicorum axioma. Min. quia virtus heroica tantum gradu differt à communi virtute, non secus ac fervor à tepore, cum nihil aliud sit, quàm communium virtutum culmen, apex, splendor & suprema perfectio. Unde virtus heroica datur per omnes virtutis moralis species, ut quando dicimus *Justitiam, prudentiam, temperantiam heroicam*. Sic *Aristides* fuit præditus *Justitia heroicâ*, *Salomon* *prudentiâ heroicâ*, *Johannes Baptista* *heroicâ temperantiâ*. Heros scil. est veluti *Pbarus* in hoc vel illo virtutis genere splendidissi-

B 3

ma.

ma. 2. *Q. idem est objectum speciale, ea specie non differunt. Virtutis heroicae & moralis idem &c.* E. Maj. extra controversiam est. Min. patet inductione exemplorum. *Fortitudo communis* definitur à Piccolomineo, quod sit moderatio formidinis & confidentiae erga ea terribilia quae ad salutem pertinent corporis, appetitui irascibili competens ut inde honeste prodeant actiones. Eandem definitionem admittit quoque Fortitudo heroica, idem specie utraqve habet, objectum ex Aristotelis sententia. Eodem modo se res habet, in Temperantia, Justitia & similibus. Hinc 3. *Q. definitione sunt eadem, illa specie non differunt. Virtus heroica & Moralis &c.* E. Maj. est certa. Minor ex dictis patet.

§.2. Pro decisione argumentorum adversariorum observanda est distinctio inter *differentiam ἁπλοῦς* sic dictam seu *Essentialem*, quae fit per interna principia, ipsam ἁπλῶς & quidditatem rei concernentia; & inter *differentiam κατὰ συμβεβηκός* dictam seu *Accidentalem*, quae fit per externa accidentia, materiem saltem externè attingentia. Quod ad prius, certum est virtutem heroicam à Morali non discerni specie, quoad posterius discrimen illud clarum & perspicuum esse non imus inficias.

Quaestio II.

An virtus heroica cadat etiam in foeminas?

§.1. Negare id videtur *Aristoteles*, dum ait lib. 1. c. 4. *nulla ratione hanc mulierum esse virtutem.* Et ut taceam monstrosas quorundam Philosophorum veterum opiniones de gynæcocratia, sparsae sunt ante paucos annos chartae cujusdam tenebrionis, qui mulieres ex hominum censu eximere conatus est, sed ei se masculè opposuit, Simon Gediccus. Nos missis ejusmodi phliariis affirmativæ asserimus, his ducti rationum momentis. 1. *Quia sunt rationis compotes & quam plurima literis leguntur imbutae.* Corinna cum Pindaro carmine certavit. Suid. *Aspasia* Philosophis palmam præripuit. Plato in *Sympos.* De *Hipatia* idem testatur Socrates in tripart. l. 11. c. 12. vid. Tirqvet. leg. conn. 11. ubi prolixum literatarum foeminarum texit catalogum. Nec desunt tales nostro quoque seculo ut videre est in peculiari disputatione sub præsidio Exc. Dn. Thomasi habita. Quod si igitur natura foeminam facit solertem, industria literatam, educatio piam, experientia, sapi-

fapientem, quidni & Heroinam? 2. *Quia in istas cadit feritas,*
id quod Juvenalis hoc versu innuit Sat. 3. *Vindictâ Nemo magis*
gaudet, quam fœmina. Jam verò, opposita in eodem subjecto
nata sunt fieri. 3. *Exemplis id demonstratur.* Agmen ducit in pro-
fanis meritò *Penthesilea* Regina Amazonum, quam ideò Achilles
in Scammandrum fluvium præcipitavit, quod naturæ sexusque
conditionem superare fuerat ausa. Dict. Cretens. lib. 4. de bell.
Trojan. Fortissima bellatrix fuit *Artemisia* Cariæ Regina. Herod.
lib. 1. *Polyan.* ut & *Manicia* Saracenorum Socr. l. 4. c. 36. Semirami-
dem feliciter pugnasse asserit Diodor. l. 2. c. 5. In sacris literis
celebratas *Deboram* Jud. 4. 4. *Jaelem* Jud. 4. 21. *Juditham* Judith.
c. 13. quis inter Heroinas non annumeret?

§. 2. Et quid pugnam⁹ veterib⁹, cum recētiora habeam⁹ exēpla.
Elsabetba Regina Angliæ sui ingenii acie & animi magnitudine
omnes in sui rapiebat admirationē. Conf. hac de re D. Strauch in
Continuat. Joh. Sleidan. it. Strad. dec. 2. l. 9. Thuan. l. 89. Meteran.
Talis quoque fuisse celebratur *Margaretha* Waldemari III. Daniæ
Regis filia, quæ Aquino Norvegiæ Rege mortuo regni mo-
derabatur gubernacula. Hanc Dani ut Deam aliquam venera-
bantur, Sveones instar dæmonis detestabantur, referentib⁹ Joh.
Magno l. 19. & 20. & Crantio lib. 5. Svetiæ. c. 35. Heroinarum
quoque catalogo inferitur à quibusdam *Johanna* Anglicana, quæ
omnibus virilis sexus dotibus ornatissima virilem mentita se-
xum anno quinqvagesimo quinto supra octingentesimum una-
nimi Cardinalium consensu Papa Romanus creata est. Hæc ad-
misso in familiares complexus Amasio suo postquam gravidum
gessisset uterum ad processionem egressa in via publica enixa,
(unde 9. P. Romæ Saxo incisa quidã sic interpretatus: *Papa, pater*
patriæ, peperit parvum puerum prope portam Petri) & una cum fœtu
extincta est. Perfrictæ quidem frontis Esuitæ commentum hoc
esse clamitant, sed verã esse historiam probat Gabriel Ponellus
ex 65. Historicis & Chronicis Pontificiis in tract. de Antichrist.
lib. 1. c. 27. Th. 7. Conf. Cælius Rhodig. A. L. lib. 14. c. 1.

Quest

Questio III.

An Virtus Heroica etiam in spurios cadat?

Licet admodum abjecta & contemptibilis fuerit nothorum conditio apud Judæos V. T. ut patet ex Deut. 23. 2. Sap. 3. 16. Eccl. 23. 32. 33. Deum tamen & hos aliquandò heroicis donasse ingeniis, qui natalium labem virtutis excellentiâ & splendore sive occultarunt sive absterferunt, in propatulo est. Talis fuit *Jephthes*, cui spiritus quoque Jehovæ adfuit Jud. 11. 30. Talis *Themistocles*, *Romulus*, *Johannes de Austria*, *Elisabetha* Regina Angliæ & alii, de quibus consule *Zwinger*. in theat. Vit. hum. volum. 3. fol. 1059.

Questio IV.

An virtus Heroica in medio consistat?

Affirmamus ob sequentes rationes, desumptas 1. à *Genere*, quia est Virtus, quæ in mediocritate consistit. Jam quicquid est de essentia virtutis, id ab ea separari nequit. 2. *Ab objecto*, quia versatur circa affectus. 3. *Ab opposito*. Ubi extrema, ibi & medium. In Heroica virtute sunt extrema. E. Pro solutione dubiorum notanda est distinctio inter Virtutem Heroicam, absolutè, ratione sui: & comparatè, respectu harum virtutum, quarum est excellentia, consideratam. Priori, non verò posteriori modo virtus quoque heroica est posita in mediocritate.

Atque hæc sufficiant, quæ pro ingenioli nostri modulo, temporis opportunitate, curtæ supellectilis & chartæ ratione in apricum producere decrevimus. Reliqua in palæstram Disputatoriam reservantes, Deum infinitæ virtutis & misericordiæ supplices oramus, ut virtutum charismata nobis donet propitius, quibus Ecclesiæ & Reipublicæ prodesse queamus.

HUIC SOLI DEO GLORIA.

Ζητήματα παρεργῶς adjecta.

1. An Anima sit in corpore tanquam in loco? Negamus contra *Timplerum* lib. 1. *Empsychol.* c. 1. probl. 11.
2. An propria comunicari possint? Aff. contra eundem suosque *Contribules.*

F I N I S.

21 mg. VI 37

ULB Halle
003 913 872 3

Sl.

V3 17

